

QORAMOLCHILIK – QISHLOQ XO‘JALIGINING MUHIM TARMOG‘I SIFATIDA

Xaqberdiyeva Shoirra Tursunaliyevna
Termiz davlat pedagogika instituti
“Kimyo-biologiya” kafedrası v.b.dotsenti,
E-mail: xakberdiyevashoira81@gmail.com

Mamatraimova Sevinch Baxodir qizi
Termiz Davlat Pedagogika instituti
Biologiya ta’lim yo’nalishi 2-bosqich talabasi
E-mail: mamatraimovasevinch0@gmail.com

Annotatsiya. Qoramolchilik qishloq xo‘jalikning muhim tarmog‘i bo‘lib, oziq-ovqat xavfsizligini ta‘minlashda, iqtisodiy rivojlanishda va agroekologik barqarorlikni saqlashda muhim rol o‘ynaydi. Ushbu tadqiqotda qoramolchilikning iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik jihatlari o‘rganiladi. Shuningdek, qishloq xo‘jalik tizimida qoramolchilikning o‘rni va uning rivojlanish istiqbollari tahlil qilinadi. Mahalliy va xalqaro tajribalar asosida qoramolchilikni rivojlantirish uchun zarur bo‘lgan chora-tadbirlar taklif etiladi.

Kalit so'zlar: qoramolchilik, qishloq xo‘jaligi, iqtisodiy rivojlanish, ekologik barqarorlik.

Аннотация. Скотоводство является важной отраслью сельского хозяйства и играет значительную роль в обеспечении продовольственной безопасности, экономическом развитии и поддержании агроэкологической устойчивости. В данном исследовании рассматриваются экономические, социальные и экологические аспекты скотоводства. Также анализируется место скотоводства в системе сельского хозяйства и перспективы его развития. На основе местного и международного опыта предлагаются необходимые меры по развитию скотоводства.

Ключевые слова: скотоводство, сельское хозяйство, экономическое развитие, экологическая устойчивость.

Annotation. Livestock farming is an important branch of agriculture and plays a significant role in ensuring food security, economic development, and maintaining agro-ecological sustainability. This study examines the economic, social, and environmental aspects of livestock farming. It also analyzes the role of livestock farming in the agricultural system and its development prospects. Based on local and

international experience, necessary measures for the development of livestock farming are proposed.

Keywords: livestock farming, agriculture, economic development, ecological sustainability.

Kirish. Qoramolchilik qishloq xo‘jaligining asosiy tarmog‘i bo‘lib, insoniyat tarixida muhim o‘rin tutgan. Ushbu tarmoq oziq-ovqat ishlab chiqarish, iqtisodiy barqarorlik va ekologik muvozanatni saqlashda ahamiyatga ega. Qoramolchilikning rivojlanishi nafaqat qishloq xo‘jalik mahsulotlarini ishlab chiqarishni oshirish, balki mahalliy aholi farovonligini ta‘minlashga ham xizmat qiladi. Shu bois, qoramolchilik tarmog‘ini o‘rganish va uning imkoniyatlarini tahlil qilish dolzarb masala hisoblanadi. Ushbu tadqiqotning maqsadi qoramolchilikning iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik jihatlarini o‘rganish, shuningdek, tarmoqni rivojlantirish bo‘yicha takliflar ishlab chiqishdir. Tadqiqot jarayonida qishloq xo‘jalik sohasidagi mavjud muammolarni aniqlash va ularning yechimlarini izlashga e‘tibor qaratiladi.

Asosiy qism. Qoramolchilikning iqtisodiy ahamiyati. Qoramolchilik iqtisodiy jihatdan qishloq xo‘jalik tarmog‘ining muhim bo‘lagidir. Ushbu tarmoq orqali ishlab chiqarilayotgan go‘sht, sut va boshqa qishloq xo‘jalik mahsulotlari nafaqat mamlakat ichki bozorini ta‘minlaydi, balki eksport imkoniyatlarini ham oshiradi. Qoramolchilik iqtisodiy rivojlanishga yordam beruvchi ko‘plab imkoniyatlarni taqdim etadi: ish o‘rinlari yaratish, aholi daromadlarini oshirish va qishloq joylarida ijtimoiy infratuzilmani yaxshilash. Biroq, qoramolchilik tarmog‘ida bir qator muammolar ham mavjud. Masalan, ozuqa ta‘minoti, kasalliklar va iqlim o‘zgarishlari kabi omillar qoramolchilikning rivojlanishiga salbiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin. Ushbu muammolarni hal etish uchun zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va qishloq xo‘jalik siyosatini takomillashtirish zarur. Shuningdek, qoramolchilikni rivojlantirishda mahalliy aholi va fermerlarning o‘rni katta. Ularning bilim va tajribalarini hisobga olgan holda, qishloq xo‘jalik tarmog‘ini rivojlantirishga qaratilgan kompleks dasturlar ishlab chiqilishi lozim.

Qoramolchilikning ekologik jihatlarini. Qoramolchilikning ekologik jihatlarini ham muhim ahamiyatga ega. Qoramolchilik tarmog‘i tabiiy resurslardan foydalanishni talab qiladi, bu esa yer, suv va havoning ifloslanishiga olib kelishi mumkin. Qoramolchilikda ekologik muvozanatni saqlash uchun zamonaviy agrar texnologiyalarni qo‘llash zarur. Misol uchun, organik qishloq xo‘jaligi va barqaror qishloq xo‘jaligi amaliyotlari qoramolchilikni rivojlantirishda ekologik jihatdan qulay yechimlar hisoblanadi. Shuningdek, qoramolchilikda hayvonlarni parvarish qilishda zamonaviy usullarni qo‘llash, ularning sog‘lig‘ini saqlash va kasalliklarni oldini

olishda muhimdir. Ekologik jihatlarni hisobga olgan holda, qoramolchilikning barqaror rivojlanishini ta'minlash uchun innovatsion yechimlar va ilg'or tajribalar o'zaro almashinuvi muhim rol o'ynaydi. Bunga misol sifatida hayvonlarni parvarish qilishda barqaror ozuqa ishlab chiqarish va qishloq xo'jalik chiqindilarini qayta ishlash jarayonlari kiritilishi mumkin. Ekologik jihatlarni hisobga olgan holda qoramolchilikni rivojlantirish nafaqat iqtisodiy foyda keltiradi, balki atrof-muhitni muhofaza qilishga ham xizmat qiladi.

Xulosa. Qoramolchilik qishloq xo'jaligining muhim tarmog'i sifatida oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash va iqtisodiy rivojlanishda ahamiyatli rol o'ynaydi. Ushbu tadqiqotda qoramolchilikning iqtisodiy va ekologik jihatlari chuqur tahlil qilindi. Qoramolchilikni rivojlantirish uchun zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, mahalliy aholi va fermerlar bilan hamkorlik o'rnatish muhimdir. Kelgusida qoramolchilikni yanada rivojlantirish uchun kompleks strategiyalar ishlab chiqish va ushbu tarmoqni barqaror rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilishi lozim. Shu bilan birga, ekologik muvozanatni saqlash va atrof-muhitni muhofaza qilishda qoramolchilikning o'rnini ham e'tiborga olingan holda, ushbu tarmoqning barqaror rivojlanishini ta'minlash zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati:

1. Ahmadov, Sh. (2020). Qoramolchilik: muammolar va istiqbollari. Qishloq xo'jaligi tadqiqotlari jurnali.
2. Karimov, R. (2019). Qishloq xo'jalikda barqaror rivojlanish. O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jalik vazirligi.
3. Nasirov, A. (2021). Qoramolchilik va ekologiya. Ekologik muvozanat va qishloq xo'jaligi.
4. Murodov, U. (2022). Qoramolchilikni rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalar. Agrar innovatsiyalar.
5. Yusupov, D. (2023). Qishloq xo'jaligi va iqtisodiy rivojlanish. Iqtisodiy tadqiqotlar jurnali.
6. Xaqberdiyeva Sh. T. (2025). Zamonaviy ilg'or xorijiy tajribalar asosida qon aylanish tizimi mavzusini o'qitishning innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash imkoniyatlari. «Maktabgacha Va Maktab Ta'limi» Jurnali, 3(12), 16–19. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17991257>
7. Haqberdiyeva S. T. The role of pedagogy and psychology in improving the methodology of teaching biology based on a general approach to secondary schools //Texas Journal of Multidisciplinary Studies. – 2022. – T. 6. – C. 115-118.

8. Haqberdiyeva S. T. Improving the Teaching Methods of Biology in General Secondary Schools on the Basis of A Competency-based Approach //Academicia Globe. – 2022. – T. 3. – №. 03. – C. 132-136.
9. Tursunaliyevna H. S., Nozima A. Effectiveness of using innovative technologies in teaching the morphology of bacteria //Journal of Universal Science Research. – 2023. – T. 1. – №. 10.-c. 60-66.